

UPPSALA
UNIVERSITET

Nationellt centrum för kvinnofrid

National Centre for Knowledge
on Men's Violence against
Women

SE-751 85 Uppsala

Besöksadress/Visiting address:
Akademiska sjukhuset
Ingång 17

Uppsala University Hospital
Entrance 17

Telefon/Phone:
018-611 27 93
+46 18 611 27 93

Telefax/Fax:
018-50 73 94
+46 18 50 73 94

www.nck.uu.se

n.n@nck.uu.se

Dnr. NCK 2020/31

Remissvar

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 STOCKHOLM

Nationellt centrum för kvinnofrids (NCK) yttrande över remissen *Ett särskilt hedersbrott (SOU 2020:57)*. (Dnr. Ju2020/03640)

Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK, vid Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset har regeringens uppdrag att höja kunskapen nationellt om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. NCK har även regeringens uppdrag att ge stöd till våldsutsatta kvinnor. NCK har beretts tillfälle att avge yttrande över betänkande vilket har sin utgångspunkt i centrumets perspektiv på våldsutsatta kvinnor.

NCK är positiv eller har ingen erinran mot vissa av förslagen i betänkandet men motsätter sig vissa delar av förslagen.

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt samhällsproblem. Bestämmelserna om grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning kan tillämpas i många fall av upprepat hedersrelaterat våld, liksom sexualbrottslagstiftningen som också kan tillämpas. Könsstympning är sedan tidigare kriminaliserat och straffskalan har skärpts.

Det finns dock ett behov av att markera i straffsystemet att hedersrelaterat våld och förtryck är oacceptabelt, också för att lagstiftning har en normbildande effekt. Utredarna föreslår att ett särskilt hedersbrott införs med en straffskala som är densamma som för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning helt utan närståenderekvisit. Hedersrekvisitet finns formulerat i förslaget och tydliggör avsikten med brottets beteckning. Den nya brottstypen är tänkt att tillämpas på förhållandevis allvarlig brottslighet. NCK instämmer i utredningens förslag som också kan medföra förbättrad jämställdhet och ge bättre möjligheter att nå integrationspolitiska mål.

Förslaget innebär även ett förstärkt skydd för de drabbade som ofta är under 18 år vilket är i enlighet med Barnkonventionens bestämmelser och som NCK ställer sig positiva till.

Utredningen föreslår att straffskalan för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning inte bör ändras, vilket NCK instämmer i. Fler skäl talar för att det straffrättsliga skyddet inte förbättras utan en skärpning kan få motsatt effekt.

Utredningen föreslår en sänkt straffskalegräns för inhämtande av rättsintyg m.m. utan målsägandens samtycke vilket NCK menar minskar skyddet för patienten och flyttar fokus från brottsoffrets behov. NCK ser risker med att en misstänkt person ges möjlighet att få ut uppgifter om ett brottsoffer genom att begära att förundersökningen kompletteras. Om möjligheten finns att hämta in uppgifter och information ställs stora krav på intresseavvägningar för att inte öka risken för sekundär viktigmisering. Målsättningen för de rättsvårdande instanserna bör vara att hålla en hög kvalitet under processen, så brottsoffret vill medverka i processen. Föreslagna ändringar medför även en utvidgad skyldighet för vårdpersonal att vittna då ändringar i offentlighets- och sekretesslagen föreslås. Detta får troligen konsekvenser och minskar förtroendet för vården och NCK motsätter sig därför förslaget om en sänkt straffskalegräns.

NCK tillstyrker förslaget till att ett utvidgat kontaktförbud ska kunna förenas med villkor om elektronisk övervakning. Detta är i linje med de rekommendationer Grevio har givit Sverige för att stärka skyddet för brottsoffret och bygga ut systemet med kontaktförbud.

I detta ärende har professor/tf. föreståndare Agneta Skoog Svanberg varit beslutande och verksamhetschef Åsa Witkowski har varit föredragande.

Uppsala, 19 januari 2021

Agneta Skoog Svanberg
Professor/tf. föreståndare
Nationellt centrum för kvinnofrid
Uppsala universitet